

Sygnatura akt I C 703/21

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 15-06-2022 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Daniel Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 15-06-2022 r. w Koninie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B.

przeciwko M. B.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej M. B. na rzecz powoda (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. kwotę 2021,83 zł (dwa tysiące dwadzieścia jeden złotych osiemdziesiąt trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) od dnia 02.04.2021 r. do dnia zapłaty;
2. umarza postępowanie co do kwoty 380 zł (trzysta osiemdziesiąt złotych);
3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 895,67 zł (osiemset dziewięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt siedem groszy), tytułem zwrotu kosztów procesu, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
5. wyrokowi w pkt 1 i 4 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

sędzia Daniel Adamczyk

Sygn. akt I C 703/21

UZASADNIENIE

(...) S.A. B. wniósł o zasądzenie od M. B. kwoty 5940,65 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 02.04.2021 r. do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że kwota dochodzona pozwem wynika z zobowiązania wekslowego.

Pozwana M. B. nie złożyła odpowiedzi na pozew, ani nie wniosła o prowadzenie rozprawy pod jej nieobecność, co skutkowało wydaniem wyroku zaocznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 lipca 2018 r. (...) S.A. w B. zawarł z M. B. umowę pożyczki nr (...) w kwocie 6000 zł na okres 48 miesięcy przy racie 304 zł. Opłata przygotowawcza wynosiła 129 zł, prowizja 4771 zł oraz opłata za „Twój Pakiet” 1100 zł. Z kolei odsetki umowne ustalono na poziomie 9,87 % rocznie. Całkowita kwota do zapłaty opiewała na sumę 14 592 zł. Zabezpieczeniem pożyczki był weksel własny in blanco.

Dowód: umowa pożyczki - k. 42-44, deklaracja wekslowa – k. 5, harmonogram spłat – k. 45,

Pozwana początkowo spłacała pożyczkę. Wobec braku dalszej spłaty powód pismem z 03.03.2021 r. wypowiedział umowę pożyczki. Jednocześnie wypełniono weksel in blanco na kwotę 5940,65 zł z terminem płatności 01.04.2021 r.

Dowód: wypowiedzenie z wezwaniem do wykupienia weksla – k. 4, weksel – k. 13,

Dokumenty w oparciu o które Sąd ustalił powyższy stan faktyczny nie budziły wątpliwości Sądu, nie były również kwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Powód oparł swe roszczenie na wekslu, a zatem podstawą powództwa było zobowiązanie wekslowe. Ważność weksla nie budziła wątpliwości, albowiem zawierał on wszystkie elementy wskazane w prawie wekslowym. W przypadku konsumenta Sąd z urzędu jest zobligowany do badania stosunku podstawowego, który stanowiła umowa pożyczki z 20.07.2018 r., której zabezpieczeniem był objęty pozwem weksel własny in blanco wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową. Zebrany materiał dowodowy w postaci załączonej umowy pożyczki wraz załącznikami, w tym zwłaszcza deklaracją wekslową wskazuje w sposób bezsporny, że podstawą wypełnienia weksla in blanco było istnienie wymagalnego zobowiązania z przedmiotowej umowy pożyczki na dzień wystawienia weksla. W tej sytuacji dopuszczalne i obowiązkowe było badanie stosunku podstawowego w postaci pożyczki.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Przedmiotowa umowa pożyczki dotyczyła kwoty 6000 zł i taka suma została przedstawiona do dyspozycji pozwanej i przekazana jej na własność na okres 48 miesięcy. Pożyczka zawierała koszty w postaci: opłaty przygotowawczej - 129 zł, prowizji - 4771 zł, opłaty za „Twój Pakiet” - 1100 zł. Z kolei odsetki umowne ustalono na poziomie 9,87 % rocznie w całym okresie pożyczki. Całkowita kwota do zapłaty opiewała na sumę 14 592 zł.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. :

§1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§3. Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Art. 385². Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go jeśli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to

postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W przedmiotowej sprawie umowa, jak i jej szata graficzna, nie wskazują na jednoznaczne zapisy dotyczące kosztów umowy. Na pierwszej stronie umowy w części B znajduje się zapis, że kwota pożyczki wynosi 6000 zł, po czym na tej samej stronie w części C1 jest zapis małym drukiem o pożyczce w kwocie 12 000 zł, czyli o 100 % wyższej. Szczegółowe zapisy kosztów pożyczki zawarto na drugiej stronie umowy niewielkim drukiem.

Wysokość kosztu pożyczki należało w pierwszej kolejności zbadać przez pryzmat ustawy z dnia 12.05.2011r. o kredycie konsumenckim (tj. z dnia 23 sierpnia 2016 r. - Dz.U. z 2016 r. poz. 1528).

Zgodnie z art. 36a tejże ustawy:

1. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu oblicza się według wzoru:

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

2. Pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu.

3. Pozaodsetkowe koszty kredytu wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub całkowitą kwotę kredytu.

Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów w przedmiotowej sprawie wyniosła według podanego wzoru: $(6000 \text{ zł} \times 25 \%) + (6000 \text{ zł} \times 4 \times 30\%) = 1500 \text{ zł} + 7200 \text{ zł} = 8700 \text{ zł}$, gdzie współczynnik 4 wynika z podzielenia 48 miesięcy pożyczki wyrażony w dniach przez 365 dni roku. Koszty pozasadsetkowe stanowią maksymalną ich wysokość wskazaną w art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, gdyż ograniczono je do wysokości pożyczki czyli 6000 zł.

W ocenie sądu fakt matematycznej zgodności wysokości kosztów z art. 36a w/w ustawy nie stanowi przeszkody do badania umowy przez pryzmat innych przepisów prawa, w tym zwłaszcza występowania klauzul niedozwolonych. Rozumowanie przeciwne prowadziłoby do wniosków niemożliwych do zaakceptowania. Nie sposób bowiem przyjąć, że ustawodawca dopuszcza koszty pozaodsetkowane wynikające z klauzul niedozwolonych o ile wysokość tych kosztów mieści się w granicach wyznaczonych w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Tym samym ten ostatni przepis wyznacza maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych, które nie są sprzeczne z innymi przepisami prawa.

W przedmiotowej sprawie powód, poza innymi kosztami, naliczył bardzo wysoką prowizję w wysokości 4771 zł. Jej wysokość wskazał dopiero w dalszej części umowy niewielkim drukiem, w sposób który jest trudny do odnalezienia dla przeciętnego konsumenta. Tak wysoki koszt prowizji nie jest niczym uzasadniony i rażąco narusza interesy konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Zapis ten znajduje się na zwykle stosowanym przez powoda druku i wobec tego nie podlegał negocjacji. W tej sytuacji w ocenie sądu zapisy dotyczące wysokości prowizji stanowiły niedozwoloną klauzulę umowną w zakresie ponad 50 % wysokości kosztów prowizji. Umowa pożyczki miała bowiem charakter odpłatny i od początku dla obu stron było oczywistym, że powód udziela jej dla zysku w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Pożyczka ma charakter pozabankowy, a jej jedynym zabezpieczeniem jest weksel. Tym samym powstawało dla powoda większe niż w banku ryzyko związane z jej udzieleniem. Ryzyko to zostało jednak wycenione zbyt wysoko, mając na uwadze porównanie kwoty udzielonej pożyczki i całkowitej sumy do zapłaty, co przy niejasnych zapisach umowy, na które konsument nie miał realnego wpływu rażąco naruszało jego interesy.

Także zapisy dotyczące tzw. „Twojego Pakietu” stanowią niedozwolone klauzule umowne. Jego koszt nie został wyeksponowany i wynika dopiero ze słabo widocznego zapisu zawartego na drugiej stronie umowy. Dotyczy on przy tym możliwości bezpłatnego odroczenia maksymalnie 2 rat albo bezpłatnego obniżenia o 50 % maksymalnie 4 rat, które zostaną spłacone w dodatkowym okresie kredytowania. W ocenie sądu zapisy te rażąco naruszają interesy konsumenta i są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Nakazują bowiem konsumentowi dokonanie zapłaty za samą możliwość przesunięcia części spłaty niezależnie od tego czy konsument z tej możliwości skorzysta czy też nie, a nadto za ten sam okres naliczają odsetki, które ze swej istoty stanowią już wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Jednocześnie wynagrodzenie za wybranie pakietu doliczane jest od razu do zadłużenia. Naliczanie takowej opłaty nie znajduje ekonomicznego uzasadnienia, poza doliczaniem dodatkowego kosztu obciążającego pożyczkobiorcę.

Do tego powód doliczył odsetki w wysokości 2592 zł. Odsetki te dotyczyły jednak całego okresu pożyczki, czyli 48 miesięcy. Tymczasem umowa została wypowiedziana pismem z 02.03.2021r. nadanym dnia następnego z terminem wypowiedzenia – 30 dni, czyli do 04.04.2021 r. (doliczając 2 dni robocze na doręczenie) i do tej daty winny być liczone odsetki umowne, zwłaszcza że pozew wpłynął 09.06.2021r. i powód domaga się w nim odsetek od 02.04.2021r. Odsetki umowne do daty wypowiedzenia wynosiły jednak 2255,68 zł, jak wynika z ich zliczenia z harmonogramu spłat (k. 45). Tym samym należne były tylko w takiej wysokości. Do tego doliczono także 52,65 zł odsetek opisanych w wypowiedzeniu z tytułu opóźnień spłaconych rat.

W konsekwencji na dzień wyrokowania cała należność wynosiła łącznie 2021,83 zł, na co składało się 6000 zł kapitału + połowa prowizji, czyli 2385,50 zł + 129 zł opłaty przygotowawczej + 2255,68 odsetki umowne do daty wypowiedzenia + 52,65 zł odsetek za opóźnienie rat minus 8421 zł spłacone przez pozwanego do daty wytoczenia powództwa minus 380 zł zapłacone przez pozwanego po wytoczeniu powództwa. Taką też kwotę zasądzono w oparciu o weksel w pkt 1 wyroku.

Od tej kwoty należało, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 02.04.2021r., czyli dnia następnego po terminie płatności wskazanym w wekslu, do dnia zapłaty. Podstawą wytoczenia powództwa było bowiem zobowiązanie wekslowe, a żądanie odsetek maksymalnych za opóźnienie byłoby uzasadnione tylko gdyby żądanie było oparte na umowie pożyczki, gdyż to z niej wynikała taka ich wysokość. W przypadku zobowiązania wekslowego znajdują zastosowanie zasady ogólne, w tym w zakresie odsetek za opóźnienie.

Ponieważ powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia o kwotę 380 zł zapłaconą przez pozwanego po wytoczeniu powództwa, stąd też w tym zakresie umorzono postępowanie na podstawie art. 355 kpc w zw. z art. 203 § 1 - 4 kpc. W tej części pozwanego uznano za przegrywającego sprawę.

Żądanie dalej idące podlegało oddaleniu.

Sąd stosownie do treści art. 100 k.p.c. rozdzielił koszty procesu stosunkowo, albowiem pozwany przegrał proces co do kwoty głównej w 40,4 % (w tym w części cofniętej), a powód w 59,6 %. Na koszty procesu złożyły się jedynie koszty poniesione przez powoda w wysokości 2217 zł tj. opłata sądowa w kwocie 400 zł i kwota 1817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wg stawki minimalnej wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Tym samym w pkt 4 wyroku od pozwanej na rzecz powoda zasądzono 40,4 % tej sumy, czyli kwotę 895,67 zł wraz z odsetkami wg norm przepisanych (art. 98 § 1¹ kpc).

Wobec tego, że wyrok uwzględniający powództwo w pkt 1 i 4 jest zaoczny, na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał mu w tym zakresie rygor natychmiastowej wykonalności.

sędzia Daniel Adamczyk